

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 30/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 10 ods. 2 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov o návrhu navrhovateľa [REDACTED], [REDACTED], proti rozhodnutiu Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií č. VP/156/24/K z 1. októbra 2024 takto

r o z h o d o l :

Návrh **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Návrh navrhovateľa a skutkový stav veci

1. Navrhovateľ sa návrhom doručeným ústavnému súdu 23. decembra 2024 domáha preskúmania rozhodnutia Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií (ďalej len „výbor“) č. VP/156/24/K z 1. októbra 2024 vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“). Žiada zrušiť napadnuté rozhodnutie.
2. Z prílohy pripojenej k návrhu vyplýva, že uznesením výboru č. 220 z 18. júna 2024 (ďalej len „uznesenie o začatí konania“) sa začalo proti verejnému funkcionárovi – navrhovateľovi, bývalému generálnemu riaditeľovi Národného centra zdravotníckych informácií – konanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov podľa čl. 9 ods. 2 písm. a) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavný zákon“). Z napadnutého rozhodnutia výboru vyplýva, že navrhovateľ sa k uzneseniu o začatí konania vyjadril listom z 22. júla 2024, v ktorom priznal pochybenie, ktoré nastalo z jeho strany, t. j. podal oneskorené oznámenie podľa čl. 7 ústavného zákona, pričom popísal dôvody, pre ktoré k tomu došlo, a požiadal o ich zohľadnenie pri prípadnom ukladaní mu sankcie za porušenie povinnosti.
3. Vo veci navrhovateľa výbor rozhodol napadnutým rozhodnutím z 1. októbra 2024 tak, že navrhovateľ tým, že nepodal oznámenie funkcií, zamestnaní, činností a majetkových pomerov (ďalej len „oznámenie“) v lehote ustanovenej v ústavnom zákone, porušil povinnosť vyplývajúcu

z čl. 7 ods. 1 ústavného zákona (oznámenie za rok 2023 mal podať do 30. apríla 2024, avšak podal ho 29. júla 2024), za čo mu výbor s poukazom na čl. 9 ods. 10 písm. a) v spojení s čl. 9 ods. 16 ústavného zákona uložil pokutu v sume 5 825 eur.

II.

Argumentácia navrhovateľa

4. Podstatou návrhu navrhovateľa je jeho tvrdenie o neprimeranosti a nesprávnom výpočte výšky pokuty uloženej mu za oneskorené splnenie si povinnosti v zmysle ústavného zákona, a teda oneskorené podanie oznámenia funkcií, zamestnaní, činností a majetkových pomerov za rok 2023, ktoré mal podať do 30. apríla 2024, avšak podal ho 29. júla 2024.

5. Nesprávnosť uloženej výšky pokuty sťažovateľ konštatuje z dôvodu, že výpočet pokuty na základe hrubého príjmu bez zohľadnenia odvodov a daní nereflektuje skutočné finančné prostriedky, ktoré mal k dispozícii. Podľa čl. 9 ods. 16 ústavného zákona sa pokuta vypočítava z mesačného platu, čo však podľa neho nemožno interpretovať ako hrubý príjem, ak to má za následok neprimerané zaťaženie jednotlivca.

6. V súvislosti s tvrdením o neprimeranosti mu uloženej pokuty sťažovateľ namieta porušenie princípu proporcionality. Uvádza, že výška pokuty by mala reflektovať individuálne okolnosti prípadu a byť primeraná závažnosti porušenia povinnosti. Oneskorenie splnenia jeho povinnosti bolo zapríčinené objektívnymi okolnosťami, ktoré výboru ozrejmil (skončenie pracovného pomeru a potreba vyriešiť súvisiace otázky týkajúce sa sociálneho a zdravotného poistenia). Výbor však pri ukladaní pokuty nezohľadnil jeho sociálnu a ekonomickú situáciu (bol bez príjmu a evidovaný na úrade práce do 10. augusta 2024).

7. Napadnuté rozhodnutie je podľa sťažovateľa nedostatočne odôvodnené, keďže výbor „*nerespektoval*“ jeho „*sociálne okolnosti*“, čo predstavuje porušenie jeho práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

8. Podľa § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Ústavný súd uvádza, že návrh navrhovateľa je postihnutý nedostatkom, keď nie je splnená zákonom stanovená požiadavka povinného zastúpenia navrhovateľa advokátom v zmysle § 34 ods. 1 v spojení s § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Navrhovateľ nepreukazuje, že by bol on sám advokátom (§ 34 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a nevyplýva to ani z nahliadnutia do verejného

zoznamu advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou, pričom navrhovateľ nežiadal ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37 zákona o ústavnom súde. Zároveň návrh neobsahuje ani dátum narodenia navrhovateľa (§ 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde). S poukazom na lehotu 60 dní od doručenia návrhu na rozhodnutie ústavného súdu v tomto type konania podľa čl. 10 ods. 2 ústavného zákona a § 238 zákona o ústavnom súde ústavný súd nepriekročil k využitiu možnosti zverenej mu podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde, a teda nevyzýval navrhovateľa na odstránenie nedostatkov návrhu na začatie konania. Vzhľadom na uvedené by prichádzalo do úvahy odmietnutie tohto návrhu podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nedostatok náležitostí návrhu ustanovených zákonom. Napriek uvedeným skutočnostiam a z dôvodu, aby tieto (lehota na rozhodnutie, pozn.) nemohli byť na ťarchu navrhovateľa, ústavný súd v rámci predbežného prerokovania návrhu zohľadnil materiálny prístup k ochrane navrhovateľových práv a zaoberal sa jeho námietkami uplatnenými proti napadnutému rozhodnutiu.

10. Ústavný súd v súvislosti s konaniami vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu stabilne judikuje, že zmyslom a účelom ústavného zákona je zabezpečiť právny mechanizmus ochrany verejného záujmu pri výkone verejných funkcií spočívajúci v zamedzení vzniku rozporu osobných záujmov verejných funkcionárov s uvedeným verejným záujmom v súvislosti s výkonom svojej funkcie a predchádzať zneužívaniu verejnej funkcie, prípadne zneužívaniu postavenia s ňou spojeného na osobný prospech. Zmyslom konania vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov je preveriť plnenie ústavného zákona (m. m. IV. ÚS 177/07, III. ÚS 141/2010, II. ÚS 188/2014).

11. Konanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov je konaním *sui generis* upraveným ústavným zákonom, v rámci ktorého oprávnený orgán v konečnom dôsledku rozhoduje o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach verejných funkcionárov vyplývajúcich verejným funkcionárom predovšetkým z čl. 4 až čl. 8 ústavného zákona (m. m. III. ÚS 229/2017, II. ÚS 315/2018). V takomto konaní musí byť bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že verejný funkcionár nespĺnil alebo porušil povinnosť alebo obmedzenie ustanovené ústavným zákonom alebo zákonom (čl. 9 ods. 6 ústavného zákona).

12. Ústavný súd tiež judikoval, že v konaní o preskúmanie rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov leží dôkazné bremeno primárne na dotknutom verejnom funkcionárovi (navrhovateľovi), ktorý, aby bol v konaní pred ústavným súdom úspešný, musí preukázať, že jeho konanie ako verejného funkcionára nebolo v rozpore s príslušnými ustanoveniami ústavného zákona, teda že povinnosti verejného funkcionára vyplývajúce z tohto ústavného zákona neporušil, a preto nebol dôvod, aby bol sankcionovaný napadnutým rozhodnutím, ktorého súčasťou je spravidla aj pokuta (II. ÚS 125/2016, II. ÚS 787/2016, III. ÚS 632/2017, II. ÚS 183/2021).

III.1. K námietke nesprávnosti výpočtu uloženej pokuty:

13. Navrhovateľ považuje výpočet uloženej pokuty za nesprávny z dôvodu, že vychádza z jeho hrubého príjmu bez zohľadnenia odvodov a daní, čo nereflektuje skutočné finančné prostriedky, ktoré mu boli v konečnom dôsledku k dispozícii. Ustanovenie čl. 9 ods. 16 ústavného zákona pritom nedefinuje, či sa pokuta má vypočítavať z hrubého príjmu.

14. Ústavný súd už v uznesení č. k. IV. ÚS 137/2022-9 z 15. marca 2022 (a následne aj v uznesení č. k. I. ÚS 32/2023-32 z 2. marca 2023) konštatoval, že takáto námietka navrhovateľa sama osebe nie je spôsobilá spochybníť ústavnú udržateľnosť napadnutého rozhodnutia, čo sa týka výšky uloženej pokuty. Z čl. 9 ods. 16 ústavného zákona vyplýva, že základom pre výpočet mesačného platu je ročný príjem (bez špecifikácie, či má ísť o čistý, alebo hrubý príjem). V prípade, ak mesačný plat verejného funkcionára je nižší ako priemerná mesačná nominálna mzda zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok (pri výpočte pokuty), sa za mesačný plat považuje priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za uplynulý kalendárny rok (porovnaj čl. 9 ods. 17 ústavného zákona). Vychádzajúc z metodík Štatistického úradu Slovenskej republiky, priemerná mesačná (nominálna) mzda zahŕňa hrubú mzdu a zahŕňa aj daň z príjmu a príspevky na sociálne zabezpečenie. Pravidlá logického uvažovania predpokladajú, že je potrebné porovnávať porovnateľné veličiny, t. j. v tomto prípade hrubý príjem s hrubým príjmom. Uvedená skutočnosť takto svedčí v prospech záveru, že pod pojmom ročný príjem je potrebné rozumieť ročný hrubý príjem, z ktorého sa určuje mesačný plat verejného funkcionára (na účely určenia pokuty podľa čl. 9 ods. 10 ústavného zákona). Ústavný súd v okolnostiach navrhovateľovej veci nezistil relevantný dôvod, pre ktorý by sa mal odkloniť od svojho v uvedenom rozhodnutí prijatého názoru, v nadväznosti na čo nebolo možné prisvedčiť dotknutej navrhovateľovej námietke.

III.2. K námietke neprimeranosti uloženej pokuty:

15. Neprimeranosť uloženej pokuty sťažovateľ vidí v tom, že výbor nezohľadnil objektívne okolnosti, ktoré viedli k porušeniu jeho povinnosti podľa ústavného zákona (ukončenie pracovného pomeru, evidovanie na úrade práce, bol bez príjmu) a ktoré výboru riadne ozrejmil. Predmetný argument prepája s tvrdením o porušení princípu proporcionality.

16. Ústavný súd v tejto súvislosti v prvom rade uvádza, že zavinenie verejného funkcionára (úmysel, alebo nebanlivosť) a ani „intenzita“ porušenia povinnosti nepredstavuje v zmysle ústavného zákona relevantný faktor, ktorý by mal byť pri rozhodovaní o porušení povinností podľa ústavného zákona zohľadnený (m. m. I. ÚS 331/2021; porov. Vec vedenú pod sp. zn. II. ÚS 787/2016, v ktorej navrhovateľka síce príslušné oznámenie podľa ústavného zákona podala, avšak nie písomne odporcovi, ale elektronicky jeho predsedovi alebo sp. zn. I. ÚS 110/2019, v ktorej navrhovateľka vo vzťahu k neuvedeniu majetku – pozemkov pod nehnuteľnosťou – v jej oznámení argumentovala neúmyselným porušením povinnosti a verejným povedomím o jej vlastníckom vzťahu, keď nehnuteľnosti okrem iného prezentovala aj na sociálnych sieťach).

17. Podľa čl. 9 ods. 6 ústavného zákona platí, že ak sa v konaní preukázalo, že verejný funkcionár nespĺnil alebo porušil povinnosť alebo obmedzenie ustanovené týmto ústavným zákonom alebo zákonom, alebo v oznámení podľa čl. 7 alebo čl. 8 uviedol neúplné alebo nepravdivé údaje, rozhodnutie obsahuje výrok, v ktorom sa uvedie, v čom je konanie alebo opomenutie verejného funkcionára v rozpore s týmto ústavným zákonom alebo zákonom, odôvodnenie a poučenie o opravnom prostriedku. Rozhodnutie obsahuje aj povinnosť zaplatiť pokutu podľa odseku 10. Ako vyplýva z čl. 9 ods. 6 ústavného zákona, rozhodnutie, ktorým sa konštatuje, že konanie alebo opomenutie verejného funkcionára je v rozpore s ústavným zákonom alebo zákonom, obligatórne obsahuje povinnosť zaplatiť pokutu podľa čl. 9 ods. 10 ústavného zákona. Ústavný zákon

teda neupravuje možnosť upustiť od uloženia pokuty s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu (m. m. III. ÚS 119/2022).

18. V kontexte uvedených skutočností ústavný súd považuje za potrebné doplniť, že navrhovateľ žiadnym relevantným spôsobom napadnuté rozhodnutie v časti porušenia jeho povinnosti nespochybnil. V samotnom návrhu adresovanom ústavnému súdu, ako ani vo vyjadrení z 22. júla 2024 adresovanom výboru nenamietal, že by si povinnosť podať oznámenie v lehote stanovenej podľa ústavného zákona splnil, práve naopak, porušenie povinnosti priznal, resp. vo vyjadrení k uzneseniu o začatí konania výboru uviedol, že nesplnenie povinnosti podať oznámenie včas nebolo úmyselné, v nadväznosti na čo ho pripojil k svojmu vyjadreniu. Pokiaľ je teda vo veci navrhovateľa nespornou práve skutočnosť, že k porušeniu povinnosti v jeho prípade došlo, čo sám uznal, námietky uvedené v tejto časti tohto uznesenia (s poukazom na už uvedené skutočnosti, pozn.) bolo možné vyhodnotiť ako zjavne neopodstatnené.

19. Ústavný súd v tejto súvislosti akcentuje svoju judikatúru, v zmysle ktorej ako odporca, tak ani ústavný súd nemá kompetenciu či možnosť meniť taxatívne určenú výšku pokuty podľa ústavného zákona (m. m. II. ÚS 387/2011, III. ÚS 533/2012, III. ÚS 274/2021). Pokiaľ bola navrhovateľovi uložená pokuta na základe ústavného zákona, a táto pokuta bola (správne) vypočítaná podľa príslušných ustanovení ústavného zákona, ústavný súd ako štátny orgán (nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti) viazaný ústavou nemôže v tomto konaní dodatočne prehodnocovať jej primeranosť vo vzťahu k okolnostiam daného prípadu, pretože takéto moderačné oprávnenie mu neprislúcha (m. m. IV. ÚS 511/2012, IV. ÚS 716/2013, II. ÚS 771/2014, I. ÚS 338/2021). Ako vyplýva z napadnutého rozhodnutia, výbor pri ukladaní výšky pokuty vychádzal z jednej dvanástiny ročného príjmu navrhovateľa za rok 2023, ktorý bol výboru oznámený listom Národného centra zdravotníckych informácií z októbra 2024. Spôsob oznámenej sumy navrhovateľ v návrhu nespochybňoval, pričom namietanú správnosť výpočtu výšky pokuty ústavný súd posúdil v zmysle navrhovateľom namietaných skutočností už v bode III.1. tohto uznesenia, v ktorom neidentifikoval možnosť pochybenia na strane výboru.

20. Pokiaľ navrhovateľ v súvislosti s výškou mu uloženej pokuty namieta nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, t. j., že výbor sa nevysporiadal s jeho sociálnou situáciou, ústavný súd poukazuje na s. 2 jeho odôvodnenia. Výbor tu s poukazom na právne závery jedného z rozhodnutí ústavného súdu skonštatoval, že nemá kompetenciu či možnosť meniť taxatívne určenú výšku pokuty. Zároveň následne citoval z iného rozhodnutia ústavného súdu (I. ÚS 134/2022) právny záver, že pri výpočte pokuty za porušenie ústavného zákona nemôže odporca pokutu prispôbovať existencii či neexistencii úmyslu verejného funkcionára porušiť jeho povinnosť, prípadne zohľadňovať dĺžku výkonu verejnej funkcie verejným funkcionárom či životné okolnosti na strane verejného funkcionára, aj keď sa ich zohľadnenie môže javiť verejnemu funkcionárovi ako spravodlivé či rozumné. Ústavný súd v tomto kontexte konštatuje, že v napadnutom rozhodnutí našiel odpoveď na nastolenú otázku, ktorá je súladná z rozhodovacou praxou ústavného súdu, a hoci sa výbor obmedzil „len“ na citovanie záverov ústavného súdu z jednotlivých rozhodnutí (bez svojho ďalšieho príspevku), je z ústavnoprávneho hľadiska udržateľná.

21. Ústavný súd tak v prerokúvanom prípade nenašiel ústavne a zákonne relevantný dôvod na prijatie návrhu na ďalšie konanie, keďže vzhľadom na konklúzie ústavného súdu prezentované

v tomto uznesení by ani po prijatí návrhu na ďalšie konanie nebolo potenciálne možné dospieť k záveru o neústavnosti či nezákonnosti napadnutého rozhodnutia výboru, čo platí aj vo vzťahu k navrhovateľovej námietke o nedostatku odôvodnenia napadnutého rozhodnutia.

22. Z uvedených dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní návrh navrhovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnený.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu